

Boverkets föreskrifter om ändring av verkets föreskrifter och allmänna råd (1994:25) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar;

Utkom från trycket
den 26 maj 2008

beslutade den 18 mars 2008.

Boverket föreskriver med stöd av 18 och 19 §§ förordningen (1994:1215) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. i fråga om verkets föreskrifter och allmänna råd om hissar och vissa andra motordrivna anordningar (BFS 1994:25)¹ att 2 kap. 1 och 12 §§ ska ha följande lydelse.

Kap. 2 Utförande och installation

Gemensamma krav för anordningarna

1 §² Motordriven anordning ska vara utförd och installerad så att den ger ett tillfredsställande skydd för säkerhet och hälsa vid användning, skötsel, underhåll och tillsyn.

Vid ändring av en motordriven anordning eller utbyte av viss del av anordningen ska den ändrade eller utbytta delen uppfylla kraven i denna författning.

Dessutom ska vid ändring eller byte av hissens styrsystem, apparatställ eller maskineri samt vid byte av hisskorgens inredning eller av hela hisskorgen, kraven i följande punkter i bilaga 5:1 uppfyllas på befintliga hissar med hisskorg avsedda för persontransport:

- manöverorgan i hisskorg och vid stannplan samt övrig utrustning i hisskorgen, ska vara användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga enligt punkterna 1.6.1 och 1.6.2,
- korgdörr ska vara utförd enligt punkterna 3.1 och 4.1 i hissar som saknar dörr vid en korgöppning. I de fall hissen har fler än en korgöppning, gäller kravet för samtliga öppningar,
- kommunikationssystem ska möjliggöra en permanent förbindelse med en service för snabbt avhjälpande enligt punkterna 4.5 och 4.9 samt
- god belysning och nödbelysning ska finnas i hisskorg enligt punkterna 4.8 och 4.9.

Vid ändring eller byte av hissens styrsystem, apparatställ eller maskineri ska dessutom kraven i följande punkter i bilaga 5:1 uppfyllas på befintliga hissar med hisskorg avsedda för persontransport:

- beröringsskydd mot elektriska elchocker från en schaktdörrens dörrlås och dörrkontakter ska finnas enligt punkten 1.6.4, 4:e strecksatsen,
- fritt utrymme ska finnas eller andra åtgärder vidtas enligt punkten 2.2 för att förebygga risken att en person som befinner sig i schaktgropen eller schakttoppen blir klämd av hisskorgen samt

¹ Författningen omtryckt och senaste ändrad BFS 2006:26.

² Senaste lydelse BFS 2006:26.

- anordning för att underlätta evakuering av inestängda passagerare ska finnas enligt punkten 4.4.

Allmänt råd

Generella krav på drift- och skötselutrymmen, utrymmen för maskineri och tillhörande utrustning, tillträdesvägar till dessa utrymmen och lyftanordningar för maskindelar finns även i Boverkets byggregler BFS 1993:57, avsnitt 3:4 samt i Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd AFS 2006:4, *Användning av arbetsutrustning* och AFS 2006:6, *Användning av lyftanordningar och lyftredskap*. I Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd AFS 2000:42, *Arbetsplatsen utformning* finns närmare krav på utformning av arbetsplatser, t.ex. drift- och personalrum för linbaneanläggningar.

Vid ändring av hissar är kravet uppfyllt om den del som installeras uppfyller tillämpliga krav i bilaga 5:1. Ytterligare krav tillkommer dock för säkerhetskomponent som första gången släpps ut på marknaden eller om ändringen av hissen är så omfattande att den kan betraktas som en ny hiss.

Kommentarer till några av strecksatserna i föreskriften:

- ett exempel på lämpligt utformade tillgänglighetsanpassade manöverorgan i hisskorg och vid stannplan samt utrustning i hisskorgen finns i SS-EN 81-70 (1), avsnitt 5.3.2 och 5.4,
- andra säkerhetsanordningar, t.ex. fotocellanordning eller korggrind i stället för korgdörr, kan med stöd av kapitel 2, § 2 endast accepteras om installation av korgdörr medför oskäliga kostnader, är olämplig av varsamhetsskäl eller om tillgänglighetskraven för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga inte kan uppfyllas. Skillnaden i kostnad mellan installation av korgdörr respektive fotocellanordning eller korggrind kan normalt sett inte betraktas som oskälig. Om en fotocellanordning installeras bör denna ha en sådan funktion att anordningen vid aktivering och under reducerad hastighet inom stannplanszonen inte stannar hisskorgen förrän korgens golv befinner sig i nivå med stannplanet. Likaså bör fotocellanordningen ha en sådan funktion att en schaktdörr endast kan öppnas om hisskorgens golv befinner sig i nivå med stannplanet. Detta krav gäller för alla stannplan oavsett om passagerarna har valt att åka till dem eller inte. Fotocellanordningen bör skydda mot riskerna vid korgöppningen från golvnivå upp till minst 1,8 m höjd och bör bestå av flertal fotocellpar placerade i korgöppningen,
- exempel på lämpligt utformade kommunikationssystem finns i SS-EN 81-28 resp. SS-EN 81-70,
- för att underlätta evakuering av passagerare bör exempelvis hissen vara försedd med lämplig anordning eller att det finnas lämplig utrustning för att enkelt loss göra en hisskorg när dess fånganordning har aktiverats.

Särskilda krav för hissar

Hissmaskin- och brytskiveutrymmen samt tillträdesvägar

12 §³ Hissmaskineri med tillhörande anordningar och brytskivor ska placeras i ett rum eller annat utrymme som kan nås via fasta invändiga tillträdesvägar utan att hissen behöver användas. Utrymmen för hissmaskineri och brytskivor får endast innehålla anordningar för hissinstallationen. Ett hissmaskinrum får vara gemensamt för flera hissar.

³ Senaste lydelse BFS 2006:26.

Allmänt råd

Generella krav på driftutrymmen finns i Boverkets byggregler BFS 1993:57, avsnitt 3:4. Exempel på lämpligt utformade hissmaskin- och brytskiverum finns i avsnitten 6.1-6.4 i SS-EN 81-1 (1) resp. SS-EN 81-2 (1). För hissar med hissmaskin- och brytskiveutrymmen finns exemplen i SS-EN 81-1/A2 (1) resp. SS-EN 81-2/A2 (1), avsnitt 6. Dock bör beaktas att i avsnitten 6.2.2, 6.3.3.1, 6.3.3.2, 6.3.4.1, 6.3.4.2, 6.4.2.1, 6.4.7.1a), 6.7.1.2.2, 6.7.1.3.1 och 6.7.1.3.2 finns nationella avvikelser i motsvarande avsnitt i SS-EN 81-1 (1) resp. SS-EN 81-2 (1) vilka måste beaktas när man tillämpar SS-EN 81-1/A2 (1) resp. SS-EN 81-2/A2 (1). Dessa avvikelser gäller framför allt rumshöjden i och tillträdesvägarna till maskin- och brytskiveutrymmen.

Denna författning träder i kraft den 1 juli 2008.

Äldre bestämmelser får dock tillämpas på arbeten som kräver bygganmälan och för vilka bygganmälan görs före den 1 juli 2009, samt på arbeten som inte kräver bygganmälan om de påbörjats före den 1 juli 2009.

På Boverkets vägnar

JANNA VALIK

Jaan Karsna
(Bygg- och förvaltningsenheten)